

**Naaja H. Nathanielsen
Løsgænger**

**FM 2016/36
11. maj 2016**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges senest til FM 2017 at fremlægge en redegørelse om mulighederne for at tillægge beherskelse af det grønlandske sprog og kendskab til forhold og levevis i vort land større vægt ved besættelse af stillinger i det offentlige og i offentligt ejede virksomheder, således at der ved stillingsbesættelser tages hensyn til det grønlandske folks berettigede krav på respekt for vort sprog og vor kultur.

(Medlem af Inatsisartut Vivian Motzfeldt, Siumut)

Lad det være sagt fra starten, at jeg godt kan forstå dele af forslagsstillerens frustrationer over at leve i et samfund præget af dansk kultur. De situationer forslagsstilleren beskriver, er jo ikke taget ud af den blå luft. Men jeg må alligevel konkludere, at forslagsstilleren og jeg oplever vores samfund på forskellige måder. Min vrede og harme er ikke så voldsom som forslagsstillerens. Det er der nok flere grunde til. Jeg er primært dansksproget og mange ting er derfor kommet nemmere til mig i uddannelsessystemet og i mødet med det offentlige. Jeg er veluddannet, kender systemet og er vant til at stille krav og forventninger til systemet, hvis jeg er utilfreds. Jeg har rejst meget rundt i verden og ser mig selv som verdensborger, mere end en bestemt nationalitet eller etnicitet. Fordi jeg kan engelsk og har basalt kendskab til andre verdenssprog kan jeg begå mig mange steder. Men det er jo ikke virkeligheden for mange af vores medborgere. Det er jeg helt klar over. Jeg er bevidst om de privilegier man har i dette samfund når man kan flere sprog og har en uddannelse. Alligevel tillader jeg mig at have en anden holdning end forslagsstilleren til vores samfunds situation.

Jeg er ikke enig i, at det grønlandske sprog ikke vægtes højt ved ansættelser i både det private og det offentlige. Tværtimod er det min opfattelse, at veluddannede dobbeltsprogede er særdeles eftertragtede på arbejdsmarkedet. Det er min opfattelse at problemet nok snarere ligger et andet sted. Det handler måske mere om, at mange af landets borgere er afskåret fra at få velbetalte jobs, fordi de ikke taler dansk eller engelsk. Og det er jo en ulighed, der er til at tage og føle på.

I dag er det næsten umuligt at få en uddannelse, hvis man ikke kan dansk og engelsk. Og netop disse sprog er der alt for mange unge der ikke mestrer når de forlader folkeskolen. Samtidigt er der jævnligt politiske røster der lyder, at det skal være muligt at uddanne sig alene på grønlandsk. Jeg mener dette er et kæmpe problem. Der er ingen steder i verden, hvor man kan uddanne sig alene ved at kunne sit modersmål – jo mindre du taler engelsk og bor i USA. Hvis modviljen er så voldsom overfor det danske sprog, så lad os droppe det. Det er os der bestemmer dette. Vi kan træffe beslutning den dag i morgen om, at landets andet sprog skal være engelsk om senest 10 år. Og så kan vi gå i gang med at omlægge samfundet efter dette. Men at forvente, at der ikke er et andetsprog mener jeg er urealistisk. Vi lever af at eksportere fisk – men dem vi sælger til taler ikke grønlandsk. Det er der heller ikke mange turister eller råstofinvestorer der gør. Som rigtig, rigtig mange andre lande i verden, må der være et andetsprog. Sådan er det jo også i store lande som USA og Canada, hvor mange borgere taler hhv. spansk og fransk.

Vi må også forholde os til, at så længe den danske stat løser opgaver her i landet, så vil en del af arbejdet på netop disse arbejdspladser foregå på dansk. Selvfølgelig må vi forvente, at der på disse områder er en forståelse af - og en respekt for - at opgaverne løses i Grønland, hvor langt de fleste taler grønlandsk. Men vi kan næppe kræve af den danske stat, at de berørte arbejdspladser alene fungerer på grønlandsk. Og selv om vi hjemtager områderne har vi jo slet ikke borgere nok til at løse disse opgaver selv. Vi vil have brug for udefrakommende til at løse en del af de arbejdsopgaver der er. Hvis vi ikke vil acceptere dette, så må vi nedjustere vores forventninger til den offentlige service her i landet. Det er jo også en beslutning vi kan træffe - det er igen os selv der bestemmer dette.

Jeg mener der ligger en fare i at tale om landets problemer som om vi selv er helt udenfor indflydelse og ikke selv er med til at skabe dele af de problemer der er. Vi er ikke stakkels tilskuere til udviklingen i vores land. Her i salen er der for eksempel 31 stærke repræsentanter for vores samfund. Vi har mulighed for at ændre på de ting vi er utilfredse med. Jeg mener ikke, at det kan lade sig gøre at drive et arktisk velfærdssamfund med et udbygget uddannelsessystem, et specialiseret sundhedsvæsen, et militært forsvar, et solidt miljøberedskab, et stærkt og internationalt orienteret erhvervsliv - og så tro at det alene kan drives af en arbejdsstyrke på ca. 27.000 mennesker. Vi er en del af verden.

Det grønlandske sprog har det godt når man sammenligner det med andre små sprog. Men det er hele tiden under pres. I mine øjne ligger løsningen ikke i at forbyde andre sprog eller begrænse andre sprog - men at styrke landets hovedsprog. Det skal selvfølgelig ske overalt i uddannelsessystemet og på alle arbejdspladser - det må vi forvente. Men det skal også ske gennem et stærkt kulturliv. Derfor er der hele tiden brug for at styrke rammerne om vores kulturliv.

Jeg afviser forslaget, fordi jeg mener det allerede er indfriet. Men jeg takker forslagsstilleren for dagens debat. Selvom vi folkevalgte nok er meget uenige om de bagvedliggende forhold, så tror jeg debatten er sund og nødvendig. Jeg mener der udestår en debat om landets andetsprog: skal det være dansk eller engelsk eller skal vi forsøge at have et samfund, der alene fungerer på grønlandsk? Det er en stor og interessant debat at tage. Tak.